

بررسی عوامل بزهکاری در نوجوانان و جوانان ورزشکار

مصیب میرحسینی*، سید محسن طباطبایی، سعید لاور

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه اصفهان

۲- کارشناسی ارشد رفتار حرکتی دانشگاه یزد

۳- کارشناسی تربیت بدنی دانشگاه یزد

چکیده

هدف: بزهکاری در ورزش به بررسی تأثیرات فعالیت‌های ورزشی بر کاهش رفتارهای مجرمانه و بزهکاری در جوانان و نوجوانان می‌پردازد. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ورزش می‌تواند به عنوان یک ابزار مؤثر در پیشگیری از بزهکاری عمل کند. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل بزهکاری نوجوانان و جوانان در ورزش صورت پذیرفت.

روش پژوهش: جامعه آماری این پژوهش شامل تماشاگران شرکت کننده در مسابقات فوتبال لیگ برتر و مربیان رشته ورزش کشتی و رزمی و ورزشکاران شرکت کننده در این رشته‌ها بودند. نمونه‌های آماری به روش گلوله برفی شناسایی شده و پس از انجام تعداد ۹ مصاحبه، ۲۵ مقاله داخلی و خارجی به عنوان منبع پژوهش حاضر انتخاب گردید، که برخی از این مقاله‌ها خود حاصل بررسی مقالات معتبر بیشتری بودند. علاوه بر مطالعه کتابخانه‌ای و جستجوی اینترنتی، یکی از ابزار این پژوهش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بوده است، به منظور سنجش روایی پژوهش حاضر از روش اطمینان پذیری و تعمیم پذیری و به منظور سنجش پایایی از روش توافق درون موضوعی استفاده گردید.

یافته‌ها: در این پژوهش از روش تحلیل مضمون یا تحلیل تم استفاده گردید، نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، جستجوی کتابخانه‌ای و جستجوی اینترنتی منجر به استخراج ۴ مقوله اصلی با عناوین برنامه‌های تعامل و ارتباط موثر، برنامه‌های ورزشی موثر، چالش‌ها و موانع و عوامل روانشناختی و ۱۰ مقوله فرعی و ۴۸ زیر مقوله گردید.

نتیجه‌گیری: ورزش به عنوان یک فعالیت اجتماعی مثبت، می‌تواند فرصت‌های کمتری برای ارتکاب جرم ایجاد کند. براساس این تحقیق مهمترین عاملی که می‌تواند سبب بزهکاری در جوانان و بویژه نوجوانان شود شرایط خانوادگی است پس برای این که بتوانیم بزهکاری را کاهش دهیم باید به ریشه‌پردازیم و خانواده‌ها را با آموزش برنامه‌های لازم و تشویق به شرکت در برنامه‌های ورزشی با فرزندانشان به کاهش بزهکاری در ورزش و جامعه کمک کنیم.

کلید واژه‌ها: ورزش، بزهکاری، جوانان و نوجوانان

مقدمه:

صنعتی شدن کشورها، گسترش جوامع شهری و پیدایش حاشیه‌نشینی شهرها و در نتیجه، کم‌رنگ شدن فرهنگ عمومی و ملی و نیز روی‌آوری مردم به حاشیه‌نشینی در شهرها، به دلیل وضعیت اسفبار معیشتی، از جمله معضلات بزرگ جوامع امروزی است (Li et al., 2017). پیدایش معضلات اجتماعی از جمله بزه‌کاری، انحرافات اجتماعی و اخلاقی از قبیل سرقت، قتل، تجاوز، اعتیاد و...، که سرانجام به بحران‌های اجتماعی تبدیل می‌شود، از جمله آسیب‌هایی است که به دنبال فرایند صنعتی شدن گریبان‌گیر جوامع شهری شده است. این روند متأسفانه چنان شتابان است که آثار و تبعات فراوان اجتماعی به دنبال دارد و موجب رشد و گسترش معضلات اجتماعی شده، به گونه‌ای که اقدامات قضایی و پلیسی در این زمینه، چندان کارساز و مؤثر واقع نمی‌شود (Fernandez & Currier, 2024).

بزهکاری در جوامع یک معضل اجتماعی پیچیده است. در اصل بزهکاری به معنای ارتکاب عمل‌هایی است که برخلاف موازین، مقررات و قوانین اجتماعی انجام می‌شود. این نوع رفتار معمولاً نتیجه تنش‌ها و ناسازگاری‌های فردی است و بیشتر به هنجارشکنی مربوط می‌شود تا ارزش‌شکنی. بزهکاری می‌تواند تأثیرات منفی بر نظم اجتماعی و آسایش افراد داشته باشد. بزهکاری یک رفتار ضد اجتماعی است زیرا نظم جامعه را بر هم زده و ارزش‌های مورد قبول اجتماعی را زیر پا می‌گذارد (Shafiee et al., 2023). بر اساس تعاریف دانشمندان مختلف جرم یا بزهکاری مفهومی یکسان دارد ولی دلیل ارتکاب آن متفاوت است. رفتار ضد اجتماعی محدود به منطقه جغرافیایی خاصی نیست و در هر کجای دنیا ممکن است اتفاق بیفتد و بیشتر جرایم امروزی زائیده شرایط ناهمگون ارزشی، تداخل فرهنگ‌ها و سردرگمی انسان‌ها در برابر عادات و علایق جامعه و افراد جامعه است (Kuek et al., 2023).

از جمله معضلات گریبان‌گیر بسیاری از کشورها و شهرهای مختلف، وجود پدیده‌ای به نام «بزهکاری نوجوانان و جوانان» می‌باشد. این پدیده که این‌گونه معضلات به حدی شایع و گسترده شده است که امنیت جامعه را تهدید می‌کند (Spruit et al., 2016).

در دنیای پیچیده امروزی روز به روز شاهد افزایش جرم و بزهکاری هستیم و متأسفانه هر روز سن بزهکاری پایین‌تر می‌آید به گونه‌ای که در کانون‌های اصلاح و تربیت هر روزه شاهد ورود نوجوان بیشتری هستیم که حتی به سن قانونی نرسیده‌اند ولی به دلیل انجام جرم در کانون هستند. بزهکاری در نوجوانان و جوانان عمدتاً ناشی از تعارض بین فرهنگ ملی، بومی و محلی، با فرهنگ صنعتی و جهانی و نیز برخی کاستی‌ها در مسائل تربیتی، خانوادگی، اخلاقی و... است، در نتیجه، بحران‌های هویت و عدم کارایی اقتصادی، بیکاری و... پدید می‌آید. بنابراین شناخت بزهکاری و جرم، عوامل وقوع آن، دلیل رفتن نوجوانان به سمت بزهکاری و یافتن راهی برای جلوگیری از آن اهمیت زیادی دارد (Chen & Jiang, 2020).

در همین ارتباط، گزارش‌های سازمان ملل در دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که همواره بر میزان جرایم در سطح جهان افزوده شده و روند افزایش بزه‌کاری بیش از میزان رشد جمعیت است. از این‌رو، یکی از مسائل پیچیده و در عین حال مهمی که

بسیاری از جوامع را تهدید می کند و توجه بسیاری از جامعه شناسان، روان شناسان، جرم شناسان و متخصصان علوم تربیتی را به خود معطوف داشته، بزهکاری به ویژه در نوجوانان می باشد (Catapano et al., 2024).

بزهکاری در نوجوانان و جوانان عوامل متعددی دارد که مهمترین آن ها شامل خانواده، گروه سنی، محیط زندگی، کمبود توجه و محبت، کیفیت تحصیل، وجود سرگرمی های سالم، رشد محدود و ناکافی در مسائل اخلاقی و معنوی (Vacheron et al., 2017).

خانواده به عنوان اولین و مهمترین نهاد اجتماعی که فرد در آن رشد می کند، تأثیر عمیقی بر شخصیت و رفتار نوجوانان دارد. محیط خانوادگی اولین جایی است که کودک هنجارها و ارزش ها را می آموزد. اگر خانواده ای از نظر عاطفی و روانی پایدار نباشد، احتمال بروز رفتارهای بزهکارانه در فرزندان افزایش می یابد. اگر والدین خود درگیر رفتارهای بزهکارانه یا ناهنجار باشند، فرزندان نیز به احتمال زیاد این رفتارها را تقلید خواهند کرد (Zhou et al., 2024).

نقش گروه همسالان و محیط زندگی در بزهکاری نوجوانان یک موضوع مهم و پیچیده است که تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد. محله، مدرسه و گروه های اجتماعی به خصوص گروه دوستان و همسالان هر کدام به نوعی می توانند بر رفتار نوجوانان تأثیر بگذارند (Zakaria et al., 2022).

کیفیت تحصیل نیز به عنوان یکی از عوامل کلیدی در بزهکاری نوجوانان شناخته می شود. تحقیقات نشان می دهد که ارتباط معناداری بین کیفیت تحصیل و رفتارهای بزهکارانه وجود دارد. شکست تحصیلی، نمرات پایین تحصیلی و عدم حمایت خانواده ها در تحصیل سبب بی علاقه ای به تحصیل در نوجوانان شده و نشان دهنده این است که کمبود موفقیت تحصیلی می تواند به افزایش احتمال بزهکاری منجر شود (Xu et al., 2023).

وجود سرگرمی های سالم در زندگی نوجوانان می تواند نقش مهمی در پیشگیری از بزهکاری ایفا کند. این سرگرمی ها به عنوان یک ابزار مؤثر برای کاهش استرس، تقویت روابط اجتماعی و ایجاد حس مسئولیت پذیری در نوجوانان شناخته می شوند. از جمله سرگرمی های سالم مانند: پرداختن به ورزش، هنر و فعالیت های گروهی هستند که می تواند سبب کاهش استرس و فشارهای روحی در نوجوانان، تقویت روابط اجتماعی، افزایش حس مسئولیت پذیری، توسعه مهارت های زندگی و ایجاد حس هدفمندی شوند (Wang et al., 2021).

رشد محدود و ناکافی در مسائل اخلاقی و معنوی می تواند تأثیرات عمیقی بر بزهکاری نوجوانان داشته باشد. نوجوانانی که در محیط هایی با تربیت اخلاقی ناکافی رشد می کنند، معمولاً با چالش های جدی در درک اصول اخلاقی و ارزش های اجتماعی مواجه هستند مانند: عدم توانایی در تشخیص درست از نادرست، عدم احساس مسئولیت، احساس طردشدگی، تقلید از رفتارهای نادرست، فقدان الگوهای مثبت، فشار همسالان و اضطراب و افسردگی (Heynen et al., 2023).

ورزش به عنوان یکی از فعالیت های فیزیکی مهم در زندگی انسان ها، از اهمیت بسزایی برخوردار است و فواید متعددی برای سلامت جسمی و روانی انسان دارد. فعالیت بدنی باعث ترشح هورمون های شادی بخش مانند اندورفین، سروتونین،

دوپامین و اکسی توسین می‌شود که احساس شادی و کاهش افسردگی را به همراه دارد بنابراین ورزش نه تنها برای سلامت جسمانی مفید است بلکه تأثیرات عمیقی بر سلامت روان نیز دارد (Carrasco Páez & Martínez-Díaz, 2021).

ورزش به عنوان یک فعالیت بدنی منظم و هدفمند نقش بسزایی در پیشگیری از بزهکاری نوجوانان دارد. اما متأسفانه، در برخی موارد، این فعالیت می‌تواند به عنوان یک زمینه برای بروز بزهکاری نوجوانان قلمداد شود. بزهکاری نوجوانان در حوزه ورزش، علاوه بر تأثیرات منفی بر جامعه، می‌تواند بر روان و رفتار افراد جوان نیز تأثیرگذار باشد. مسئله بزهکاری نوجوانان در حوزه ورزش یکی از موضوعات مهم و مورد توجه است. این پدیده نه تنها بر جامعه تأثیر منفی می‌گذارد، بلکه بر خود نوجوانان نیز اثرات زیان‌باری دارد (Spruit et al., 2016).

بزهکاری در نوجوانان می‌تواند به اشکال مختلفی در زمینه ورزش بروز کند. این بزهکاری‌ها معمولاً ناشی از عوامل اجتماعی، روانی و محیطی هستند. این عوامل شامل:

۱- خشونت در ورزش ۲- اعتیاد به مواد مخدر و الکل ۳- فشار همسالان ۴- عدم نظارت و کنترل ۵- تخلیه هیجانات منفی (Walters, 2023).

بزهکاری در نوجوانان در زمینه ورزش می‌تواند ناشی از عوامل مختلفی باشد که شامل خشونت، اعتیاد، فشار همسالان و عدم نظارت است. برای کاهش این نوع بزهکاری‌ها، لازم است که جامعه و محیط‌های ورزشی تحت نظارت مناسب قرار گیرند و برنامه‌های آموزشی برای مدیریت احساسات و تقویت مهارت‌های اجتماعی نوجوانان ارائه دهند. همچنین، ایجاد فضایی مثبت و حمایتی در محل زندگی و در محیط‌های ورزش می‌تواند به کاهش رفتارهای انحرافی کمک کند و نوجوانان و جوانان را از گرایش به بزهکاری دور نگه دارد (Zakaria et al., 2022).

برونیکوفسکا و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقی با عنوان «نقش تمرین ورزشی در رشد شایستگی اخلاقی نوجوانان» انجام دادند. در این مطالعه، سطوح توانمندی اخلاقی در نوجوانانی که در ورزش‌های فردی/تیمی شرکت می‌کنند با کسانی که به هیچ ورزشی نمی‌پردازند، مقایسه شد. کلیه ۸۲۷ دانش‌آموز به سن ۱۵-۱۷ سال (۴۵/۴٪ پسران، ۵۴/۶٪ دختران) از مدارس متوسطه به صورت تصادفی از منطقه ویلکوپولسکا در لهستان در مطالعه شرکت کردند. توانمندی‌های اخلاقی با استفاده از آزمون توانمندی اخلاقی لیند ارزیابی شد. دانش‌آموزان هم‌چنین به سوالاتی در مورد وضعیت شرکت در ورزش (عدم شرکت؛ آماتوری؛ حرفه‌ای)، سال‌های شرکت و نوع ورزشی که در آن شرکت می‌کردند (فردی/تیمی) پاسخ دادند. نتایج نشان می‌دهد که سطح توانمندی اخلاقی در اکثر نوجوانان مورد بررسی (۷۱/۶٪ دختران، ۷۷/۸٪ پسران) پایین بود. کسانی که سطح توانمندی اخلاقی بالا داشتند، ۱۰/۴٪ در دختران و ۸٪ در پسران بودند. هیچ تعاملی بین حالت‌های شرکت در ورزش و توانمندی اخلاقی در مقایسه نوجوانان وجود نداشت. سطوح توانمندی اخلاقی با سال‌های آموزش در هر دو حالت شرکت و نوع ورزش مرتبط نبودند. بنابراین، ما فرض می‌کنیم که در این سن، نوع ورزش و سطح مشارکت تفاوتی در سطح توانمندی اخلاقی ایجاد نمی‌کند و باید عوامل بیشتری وجود داشته باشد که به این موضوع کمک کند (Bronikowska & Korcz, 2020).

آنوک اسپرویت و همکاران (۲۰۱۹) تحقیقی با هدف «رابطه جو اخلاقی ورزش با رفتار اخلاقی ورزشکاران جوان» انجام دادند. در یک متا-تحلیل از ۲۷ مطالعه شامل ۱۱۷ اندازه اثر و $n=7726$ ورزشکار جوان (سن < 18 سال) انجام شد. عاملی که آن‌ها به آن پرداختند محیط اجتماعی-اخلاقی آن جامعه در ورزش بود. نتایج نشان می‌دهد که ارتباط معنی‌داری به طور کلی بین این دو متغیر محیط اجتماعی - فرهنگی بالا با محیط اجتماعی - فرهنگی پایین وجود دارد ($r=0.40$). که نشان می‌دهد که اقلیم با اخلاقی فرهنگی بالا رفتار ضداجتماعی کمتر و رفتار فرهنگی بیشتری دارند، در حالی که اقلیم اخلاقی فرهنگی پایین با رفتار ضداجتماعی بیشتر و رفتار فرهنگی کمتر ورزشکاران جوان مرتبط است. دو ویژگی مطالعه این ارتباط را به طور معنی‌دار تعدیل کردند: علاوه بر این، قدرت ارتباط بین اقلیم اخلاقی و رفتار اخلاقی برای اقلیم اخلاقی ضداجتماعی نسبت به اقلیم اخلاقی فرهنگی قوی‌تر بود (Spruit et al., 2019).

آنوک اسپرویت و همکاران (۲۰۱۸) پژوهشی با هدف «پیش بینی کننده های موفقیت مداخله در یک برنامه ورزشی برای نوجوانان در معرض خطر بزهکاری» انجام دادند. براساس این پژوهش برای جلوگیری از جنایات در نوجوانی، علاقه‌ی روزافزونی به استفاده از مداخلات مبتنی بر ورزش وجود دارد. تا کنون، تحقیقات تجربی کمی وجود دارد که بشارت‌هایی در مورد اینکه برای چه کسانی، چگونه و در چه زمانی برنامه‌های جلوگیری از جنایات مبتنی بر ورزش موثرتر هستند، ارائه دهد. بنابراین، مطالعه حاضر ارزیابی کرد که کدام عوامل جوان بودن، مربی و زمینه پیش بینی کننده تغییر در عوامل خطر و عوامل محافظتی برای بزهکاری در یک برنامه پیشگیری از جرم مبتنی بر ورزش برای نوجوانان در معرض خطر مهم است. شرکت‌کنندگان $N=155$ و معلمان آن‌ها پرسشنامه‌هایی در مورد عوامل خطر و عوامل محافظتی برای جنایات در آغاز مداخله و ۱۳ ماه بعد پر کردند. علاوه بر این، مربیان و شرکت‌کنندگان پرسشنامه‌هایی در مورد پیش‌بینی‌های موفقیت مداخله پر کردند. جوانان در طول مداخله بهبودهای قابل توجهی نشان دادند. انواع عوامل جوان بودن، مربیان و زمینه‌ای (مانند نوع تحصیل جوانان و اقلیم اجتماعی-اخلاقی در باشگاه ورزشی) به تغییر در متغیرهای نتیجه مرتبط بودند (Spruit et al., 2018).

اولین ون ویوت و همکاران (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان «مشارکت ورزشی و بزهکاری نوجوانان: یک مطالعه مروری فراتحلیلی» انجام دادند. براساس این تحقیق شرکت در فعالیت‌های ورزشی بسیار محبوب در میان نوجوانان است و اغلب مشوقی برای جوانان انجام می‌شود. بسیاری از مزایای سلامت روانی-اجتماعی در جوانان به شرکت در ورزش‌ها نسبت داده می‌شود، اما این تأثیر مثبت تا چه حد برای جنایات نوجوانان اثرگذار است هنوز در سطح نظری و تجربی مشخص نیست. در مورد اینکه آیا شرکت در ورزش‌ها باید به عنوان یک عامل محافظتی یا یک عامل خطر برای توسعه جنایات نوجوانان در نظر گرفته شود، اختلافات زیادی وجود دارد. یک متا-تحلیل چندسطحی از ۵۱ مطالعه منتشر شده و غیرمنتشر، با ۴۸ نمونه مستقل شامل ۴۳۱ اندازه اثر و $N=132366$ نوجوان، انجام شد تا رابطه بین شرکت در ورزش و جنایات نوجوانان و عوامل تعدیل‌کننده این ارتباط بررسی شود. نتایج نشان داد که هیچ ارتباط معنی‌داری به طور کلی بین شرکت در ورزش و جنایات نوجوانان وجود ندارد، که نشان می‌دهد که ورزشکاران نوجوان نه بیشتر جنایتکار هستند و نه کمتر از غیرورزشکاران. برخی ویژگی‌های مطالعه، نمونه و ورزشی به طور معنی‌داری ارتباط بین شرکت در ورزش و جنایات نوجوانان

را تعدیل کردند. با این حال، این تأثیر تعدیل کننده متواضع بود. پیامدهای نظری و عملی درباره استفاده از ورزش برای جلوگیری از جنایات نوجوانان به بررسی بیشتری نیاز دارد (Spruit et al., 2016).

الهی منش و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان «بررسی جامعه شناختی عوامل موثر بر بروز رفتارهای ناهنجار در میان تماشاگران فوتبال» انجام دادند. هدف از پژوهش حاضر شناخت متغیرهای تأثیر گذار بر بروز رفتارهای ناهنجار است. روش تحقیق از نوع کمی و پیمایش است. جامعه آماری؛ ۱۰۰۰۰ نفر و روش نمونه گیری از نوع تصادفی سیستماتیک است. با توجه به فرمول کوکران حجم نمونه معادل با ۴۰۰ نفر تعیین شد. روش گردآوری اطلاعات شامل دو گونه نخست (روش اسنادی که برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز از روش جمع آوری اطلاعات همانند فیش برداری و...) دوم (روش پیمایش که برای سنجش عوامل موثر بر رفتارهای ناهنجار از طریق گردآوری داده ها از طریق پرسشنامه انجام گرفته است) بود. یافته های پژوهش حاکی از آن است که متغیرهای پایگاه اجتماعی، ناکامی آموزشی، ارتباط با خویشان و دوستان ناهنجار، تنش در منزل، سابقه دعوا و نزاع، عوامل ورزشی (چون رفتار مربی، بازیکن، داور و...) در بروز رفتارهای ناهنجار تماشاگران در بین تماشاگران دو تیم در ورزشگاه آزادی موثر است. نتایج پژوهش نشان داد تمامی فرضیه ها اثبات شدند و رابطه معناداری با رفتارهای ناهنجار دارند (Menesh & Masoumi, 2023).

اسلامی آزاد و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با هدف «ارزیابی مدل فرهنگ اخلاق مدار در میان تماشاگران فوتبال لیگ برتر ایران» انجام دادند. این پژوهش کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات به صورت پیمایشی بود. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای بود که با آلفای کرونباخ پایایی سنجی و با تحلیل عاملی تأییدی روایی سنجی شده بود. آزمون فرضیه ها با مدل یابی معادلات ساختاری به وسیله نرم افزار PLS انجام شد. یافته ها نشان دادند عوامل اجتماعی به میزان ۰/۳۲۵، عوامل اقتصادی به میزان ۰/۳۲۹، علل فردی و روانی به میزان ۰/۴۹۳، رسانه ها و تلویزیون به میزان ۰/۶۲۵، عوامل قانونی و سیاستگذاری فرهنگی به میزان ۰/۲۴۸، تسهیلات و امکانات به میزان ۰/۴۱۱، عوامل مدیریتی به میزان ۰/۶۱۵، عوامل آموزشی به میزان ۰/۲۰۹، عوامل جمعیت شناختی به میزان ۰/۳۳۱ و چهره های ورزشی به میزان ۰/۲۸۱ بر اعتبار مدل فرهنگ اخلاق مدار تأثیر دارند. بر عواملی چون طبقه اجتماعی و نژادی، درجه اهمیت مسابقه برای تماشاگران، سابقه دیدارهای قبلی دو تیم با تماشاگران دو تیم، کنترل خشونت آمیز و پرخاشگرانه جمعیت، محل انجام مسابقه، زمین بیطرف در مقابل میزبانی یکی از تیم ها، نحوه رسیدن به مسابقه با ماشین شخصی یا وسایل حمل و نقل عمومی، بروز بازی خشن از سوی بازیکنان، قضاوت ضعیف داور و غیره را از عوامل اصلی ایجاد کننده پرخاشگری در فوتبال برشمرده اند (Islam Islmei Azad, Masoud Imanzadeh, Mehrdad Moharamzadeh, 2023).

علی وردی نیا و همکاران (۲۰۰۸)، تحقیقی با عنوان «فعالیت های ورزشی و بزهکاری: آزمون تجربی نظریه پیوند اجتماعی هیرشی» انجام دادند. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی تأثیر ورزش بر بزهکاری نوجوانان می باشد. روش پژوهش، پیمایشی بوده است و ۳۸۴ دانش آموز سال سوم دبیرستان های شهر ساری که در سال تحصیلی ۸۵-۸۶ مشغول به تحصیل بوده اند، به طور خود اجرا به پرسشنامه پاسخ داده اند. برای تبیین رابطه ورزش و بزهکاری از دو نظریه پیوند اجتماعی هیرشی

و همچنین نظریه عزت نفس استفاده شده است. متغیرهای ملاک تحقیق که در پی تبیین متغیر پیش بین یعنی بزهکاری بوده اند، عبارت است از مشغولیت ورزشی، تعهد تحصیلی، دلبستگی، باور و عزت نفس. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیونی چند متغیره حاکی از آن است که متغیرهای دلبستگی، باور و عزت نفس رابطه معکوس و معناداری با بزهکاری داشته اند. در حالی که با افزایش مشغولیت ورزش، بزهکاری افزایش و با کاهش آن، کاهش نشان داده است. بین تعهد تحصیلی و بزهکاری نیز رابطه معناداری مشاهده نشده است. همچنین مقایسه ورزش های تیمی و انفرادی بیانگر این است که ورزش های تیمی و بزهکاری رابطه معناداری با یکدیگر نداشته اند، حال آن که با مشغولیت هر چه بیشتر در ورزش های انفرادی، بزهکاری افزایش نشان داده است (Akbar Alivardi Nia & Mehr, 2008).

همیشه بزهکاری در ورزش مسدوله منحصر به فردی بوده است که کشورهای پیشرفته در صنعت ورزش چندین سال در گیر این مسئله بودند تا توانسته اند بزهکاری را در ورزش بخصوص در تماشاگران و ورزشکاران رشته فوتبال به حد قابل قبول و کنترلی برسانند ولی در کشور ما هنوز بزهکاری یک مسئله مهم و معضل آفرینی است که حتی در مسابقات محلاتی یا استانی هنوز مشکلات زیادی را هر سال به صنعت ورزش وارد می کند. به همین دلیل هدف از این پژوهش بررسی عوامل بزهکاری در نوجوانان و جوانان در محیط های ورزش می باشد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از جمله پژوهش های کیفی است که به روش تحلیل مضمون یا تحلیل تم و با رویکرد استقرایی صورت پذیرفته است.

منابع اطلاعاتی پژوهش را مقالات منتشر شده در پایگاه های اطلاعاتی خارجی مانند (Taylor and Francis, Scopus, Science Direct, Springer و...) و بعضا داخلی مانند (مجله حرکت شناسی و ورزش، جامعه شناسی و سیاسی ایران و...) تشکیل داده است. همچنین از دیگر ابزار گردآوری داده ها علاوه بر مطالعات کتابخانه ای و جستجوی اینترنتی می بایست به مصاحبه نیمه ساختار یافته اشاره نمود، که سوالات مربوطه براساس مطالعات کتابخانه ای پیشینه پژوهش انتخاب گردیده است.

در ابتدا محققین با بررسی و انجام مطالعات کتابخانه ای اقدام به جمع آوری اطلاعات در مورد موضوع تحقیق نمودند، پس از انجام مطالعات اولیه محققین با مشارکت یکدیگر مربوطه به طراحی سوالات مصاحبه (۱- مهمترین دلیل بزهکاری در ورزش به نظر تان چه عواملی است؟ ۲- بهترین ورزش ها برای افزایش روحیه جوانمردی و کاهش بزهکاری چه نوع ورزش هایی هستند؟ ۳- مهمترین چالش ها و موانع که سبب افزایش بزهکاری در ورزشکاران و تماشاگران می شود؟ ۴- مهمترین انگیزه ها و مشوق ها برای بزهکاری در ورزش چه چیزهایی هستند؟ ۵- بهترین روش ها و فنون برای برقراری ارتباط و تعامل موثر با ورزشکاران و تماشاگران برای جلوگیری بزهکاری چه روش هایی هستند؟ و ...) اقدام کردند، که میانگین مصاحبه ها تقریبا بین ۱۰ دقیقه بود. سپس بعد از انجام مصاحبه به استخراج مفاد و موضوعات مصاحبه ها در قالب کدهای اولیه، مضامین و مفاهیم پرداختند، اطلاعات استخراج شده در گام بعد در اختیار تعدادی از مصاحبه شوندگان قرار داده

شد تا تاییدیه آنان در جهت اطمینان از صحت موضوعات استخراجی در اختیار محققین قرار گیرد. در این پژوهش بعد از انجام ۷ مصاحبه تقریباً به اشباع نظری رسیدیم ولی ۲ مصاحبه دیگر نیز صورت گرفت تا نتایج بدست آمده را بهتر مورد تایید قرار دهد. در ادامه به دسته بندی موضوعات در قالب روش تحلیل تم پرداخته شد و نتایج گزارش گردید.

بررسی روایی پژوهش از روش اطمینان پذیری و تعمیم پذیری استفاده شد، برای این منظور متن مصاحبه برای هر پنج نفر از مصاحبه شوندگان ارسال گردید و از نظرهای آنان در کدگذاری ها استفاده گردید. به علاوه برای بررسی پایایی از روش توافق درون موضوعی استفاده گردید که میزان توافق کل ۷۵ درصد محاسبه گردید.

$$100\% \times \frac{\text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

بر طبق فرمول فوق و پس از انجام محاسبات لازم جهت ارائه میزان پایایی آزمون چنانچه این شاخص بیش از ۰/۶ باشد، کدگذاری از قابلیت اعتماد کافی برخوردار است.

جدول ۱. میزان درصد پایایی باز آزمون

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	پایایی (درصد)
۱	۱۱	۲۳	۱۰	۸۶٪
۲	۱۲	۱۸	۶	۶۶٪
۳	۱۳	۱۳	۵	۷۶٪
۴	۱۴	۱۶	۶	۷۴٪
۵	۱۵	۱۰	۳	۷۰٪
کل	-	۸۰	۳۰	۷۴٪

همچنین جامعه آماری این پژوهش شامل تماشاگران شرکت کننده در مسابقات فوتبال لیگ برتر و مربیان رشته ورزش کشتی و رزمی و ورزشکاران شرکت کننده در این رشته ها بودند. نمونه های آماری به روش گلوله برفی شناسایی شده و پس از انجام مصاحبه و تعداد ۹ مصاحبه ۲۵ مقاله داخلی و خارجی به عنوان منبع پژوهش حاضر انتخاب گردید، که برخی از این مقاله ها خود ماحصل بررسی مقالات معتبر بیشتری بودند.

یافته های تحقیق

پس از اجرای مراحل ابتدایی پژوهش و جمع آوری متون مورد تحلیل، به هر کدام از اسناد شماره ای خاص اختصاص داده شد. در ادامه به منظور تحلیل متون از روش تحلیل مضمون یا تحلیل تم که از پژوهش های کیفی به شمار می رود استفاده گردید. بر این اساس، اسناد چندین مرتبه مرور شدند و مطالب مرتبط که در واقع پاسخ به سوال اصلی تحقیق بودند

استخراج گردیدند، در گام بعد اطلاعات مستخرج کیفی کدگذاری شدند و در ادامه برچسبی خاص در قالب تم های فرعی به هر کد اطلاق شد و مفاهیمی که به لحاظ معنا و مفهوم بیشترین قرابت را نسبت به همدیگر داشتند کنار هم قرار داده شد و به خلق معانی جدید پرداخته شد، که این امر موجب ایجاد تم های اصلی پژوهش گردید، در واقع تم های اصلی پاسخ به سوال اصلی پژوهش هستند.

در ادامه خلاصه ای از روش های کنترل بزهکاری در ورزش که همان تم های اصلی پژوهش هستند، آورده شده است.

یافته های مربوط به مقوله تعاملات و ارتباط موثر در جدول شماره ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲. مقوله اصلی، فرعی و زیر مقوله مربوط به تعاملات و ارتباط موثر

مقوله اصلی	مقوله فرعی	زیرمقوله
برنامه های تعامل و ارتباط موثر	تعامل موثر	۱. تعامل با مدیران باشگاه ها
		۲. تعامل با مسئولین برگزار کننده
		۳. همکاری در تصمیمات با مسئولین
		۴. انتقال حس اهمیت داشتن با نصب پوسترهایی در رختکن و محیط مسابقه
		۵. همکاری در پخش آهنگ قبل، حین و بعد از مسابقه
	فنون ارتباطی	۶. حضور در جلسات تمرینی خاص
		۷. عکس گرفتن با بازیکنان
		۸. نقش زبان بدن در ارتباط موثر
		۹. مهارت های گوش دادن فعال
		۱۰. تکنیک های بیان واضح و مؤثر
		۱۱. مدیریت تعارضات در گفتگو
		۱۲. تأثیر رسانه های اجتماعی بر ارتباطات
		۱۳. فرصت های ایجاد شده توسط فناوری برای ارتباط مؤثر

همانگونه که در جدول شماره ۲ قابل مشاهده است مقوله اصلی برنامه های تعامل و ارتباط موثر شامل ۲ مقوله فرعی و ۱۳ زیرمقوله بوده است.

مقاله اصلی:

برنامه های تعامل و ارتباط موثر

تعامل موثر: ورزش به عنوان یک محیط اجتماعی، به افراد کمک می کند تا شخصیت اجتماعی خود را توسعه دهند. این فرآیند شامل یادگیری نحوه تعامل با دیگران، احترام به قوانین و مقررات اجتماعی، و پرورش احساس مسئولیت است. "داشتن ارتباط مناسب با مدیران و مسئولان باشگاه و همچنین با مسئولان برگزار کننده مراسمات و مسابقات ورزشی و کمک به آن ها در پیشبرد اهدافشان" (م ۱). در مجموع، تعامل موثر در ورزش نه تنها به بهبود عملکرد ورزشی کمک می کند، بلکه موجب رشد شخصیت اجتماعی و تقویت مهارت ها نیز می شود.

فنون ارتباطی: به مهارت ها و تکنیک ها اشاره دارد که به ورزشکاران، مربیان و دیگر افراد مرتبط با ورزش کمک می کند تا ارتباط مؤثری برقرار کنند. "در هنگام صحبت کردن احترام را در همه جوانب نگه دارند و به تصمیمات مدیر یا مربی یا داور به خوبی گوش دهند و حتی اگر مورد رضایت شان نبود با صبوری و صحنه صدر بپذیرند. حتی بعد از دور شدن نیز با حرکات بدن یا دست و پا بی احترامی نکنند" (م ۳). فنون ارتباطی در ورزش نه تنها به بهبود عملکرد ورزشی کمک می کنند، بلکه موجب تقویت روابط انسانی، افزایش اعتماد به نفس ورزشکاران و ایجاد یک محیط حمایتی می شوند.

جدول ۳. مقاله اصلی، فرعی و زیر مقاله ها مربوط به برنامه های ورزشی موثر

مقاله اصلی	مقاله فرعی	زیرمقاله
ورزشی موثر	نقش ورزش در پیشگیری از بزهکاری	۱. کنترل نوجوانان و جوانان بر رفتار خود
		۲. افزایش اعتماد به نفس و خودباوری
		۳. کاهش استرس و اضطراب از طریق فعالیت بدنی
		۴. انتقال حس اهمیت داشتن
		۵. تلاش برای کار گروهی و همکاری
		۶. داشتن انگیزه کافی و پیشرفت
		۷. ایجاد همکاری بین مدارس، خانواده ها و مراکز ورزشی
تاثیرات فرهنگی ورزش		۸. اهمیت آموزش مربیان در زمینه رفتارشناسی نوجوانان
		۹. انتقال ارزش های فرهنگی با ورزش
		۱۰. برگزاری مسابقات ورزشی با گسترش تفاهم فرهنگی

۱۱. افزایش باورها و نگرش‌های فرهنگی درست با مشارکت جوانان در

فعالیت‌های ورزشی

۱۲. کاهش تغییرات فرهنگی ناشی از تحولات ورزشی

همانگونه که در جدول شماره ۳ قابل مشاهده است مقوله اصلی برنامه های ورزشی موثر شامل ۲ مقوله فرعی و ۱۲ زیرمقوله بوده است.

مقوله اصلی

برنامه های ورزشی موثر

نقش ورزش در پیشگیری از بزهکاری: ورزش در پیشگیری از بزهکاری به عنوان یک ابزار مؤثر اجتماعی و فرهنگی شناخته می‌شود که می‌تواند به کاهش جرم و جنایت، به ویژه در میان جوانان و نوجوانان، کمک کند. " ورزش کردن سبب می‌شود تا نوجوانان به خودباوری برسند و حتی روش زندگی خود را تغییر دهند و بتوانند در ناملایمات و استرس که در زندگی به آن‌ها وارد می‌شود شکیب‌باشند و برای رفع آن‌ها به درستی تلاش کنند" (م ۶). ورزش نه تنها یک فعالیت تفریحی است بلکه ابزاری قدرتمند برای پیشگیری از بزهکاری محسوب می‌شود.

تأثیرات فرهنگی ورزش کردن: ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی و فرهنگی، تأثیرات عمیقی بر جامعه و فرهنگ دارد. این تأثیرات می‌توانند در زمینه‌های مختلفی مانند ارتقاء ارزش‌های اجتماعی، تقویت هویت فرهنگی، و افزایش همبستگی اجتماعی مشاهده شوند. " با ترغیب دانش آموزان به ورزش در دوران ابتدایی می‌توان این فرهنگ را در آن‌ها در طول عمر تشویق کرد که در این میان دوران نوجوانی و جوانی از اهمیت بسزایی برخوردار است که علاوه بر گسترش و تقویت روحیه پهلوانی از دوران کودکی سبب می‌شود فرهنگ ورزش و ارزش‌ها و نگرش‌های آن به درستی و مستحکم در یک فرد شکل بگیرد" (م ۱). در مجموع، ورزش به عنوان یک ابزار قدرتمند فرهنگی، نقش مهمی در شکل‌دهی به رفتارها، نگرش‌ها و ارزش‌های اجتماعی دارد و می‌تواند به توسعه یک جامعه سالم‌تر و متعادل‌تر کمک کند.

جدول ۴. مقوله اصلی، فرعی و زیر مقوله ها مربوط به چالش ها و موانع

مقوله اصلی	مقوله فرعی	زیرمقوله
موانع اجتماعی	موانع اجتماعی	۱. محدودیت در دسترسی به فضاهای ورزشی
		۲. نابرابری در توزیع امکانات ورزشی
		۳. نقش گروه های همسال و فشارهای اجتماعی
		۴. کمبود آموزش های اجتماعی لازم به جوانان و نوجوانان
		۵. آموزش برنامه های لازم برای افزایش آگاهی نسبت به بزهکاری در ورزش
		۶. نقص در برنامه ریزی اجتماعی مانند حمل و نقل عمومی، پارکینگ و...
		۷. عدم وجود برنامه های جامع برای تشویق نوجوانان به فعالیت های ورزشی
چالش ها و موانع	موانع اقتصادی	۸. نیاز به سیاست های حمایتی از سوی دولت و نهادهای اجتماعی
		۹. هزینه های بالای تجهیزات ورزشی
		۱۰. هزینه های بالای ثبت نام در برنامه های ورزشی
		۱۱. وضعیت اقتصادی خانواده بر فعالیت های ورزشی نوجوانان و جوانان
		۱۲. فشار برای موفقیت بر رفتارهای بزهکارانه
موانع رقابتی	موانع رقابتی	۱۳. ایجاد استرس و اضطراب ناشی از رقابت
		۱۴. چالش های مربوط به منابع مالی و امکانات ورزشی
		۱۵. نقش فرهنگ رقابتی بر رفتارهای پرخاشگرانه نوجوانان
		۱۶. نقش الگوهای رفتاری در ورزش های رقابتی

همانگونه که در جدول شماره ۴ قابل مشاهده است مقوله اصلی چالش ها و موانع شامل ۳ مقوله فرعی و ۱۶ زیرمقوله بوده است.

مقاله اصلی

چالش ها و موانع

موانع اجتماعی: موانع اجتماعی در ورزش به مجموعه‌ای از چالش‌ها و مشکلاتی اشاره دارد که می‌توانند بر مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی تأثیر منفی بگذارند. " زمانی که شخصی برای ورزش کردن باید به مسافت‌های طولانی برود و یا امکانات لازم برای رفت و آمد به باشگاه را نداشته باشد یا برای او فراهم نباشد کم کم از ورزش کردن در آن رشته دلسرد می‌شود و فعالیت کردن در آن رشته ورزشی را کنار می‌گذارد و به تفریحات دیگر یا گذراندن اوقات فراغت با همسالان در کوچه و خیابان می‌پردازد" (م ۴). نبود حمایت خانواده و جامعه از فعالیت‌های ورزشی افراد، به ویژه زنان، می‌تواند مانع از مشارکت آن‌ها شود.

موانع اقتصادی: موانع اقتصادی در ورزش کردن به چالش‌هایی اشاره دارد که می‌توانند مانع از مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی شوند. "نبود مکان‌های ورزشی رایگان یا کم هزینه البته با مربی و امکانات لازم سبب شده که به علت هزینه‌های زیاد ثبت نام و شهریه‌ها و خرید تجهیزات برای یک ورزش و این نکته که اصولاً دانش آموزان و نوجوانان برای خود درآمد مستقل ندارند عده‌ای از ورزش کناره‌گیری کنند و اوقات فراغت خود را به روش‌های دیگر بگذرانند" (م ۵). شناسایی و رفع موانع اقتصادی می‌تواند به افزایش مشارکت افراد در ورزش کمک کند و زمینه‌ساز ارتقاء سلامت جسمی و روانی جامعه شود.

موانع رقابتی: موانع رقابتی در ورزش به چالش‌ها و مشکلاتی اشاره دارد که می‌توانند بر عملکرد ورزشکاران و تیم‌ها در محیط‌های رقابتی تأثیر منفی بگذارند. "نداشتن مربی کارآمد و امکانات کافی و بروز در ورزش کردن سبب بروز استرس و فشار در ورزشکار می‌شود و حتی با وجود امکانات نیز فشارهای روانی برای قهرمان شدن و قهرمان ماندن سبب بروز رفتارهای نادرست رقابتی از سوی ورزشکار و مربیان او می‌شود" (م ۲). شناسایی و رفع موانع رقابتی می‌تواند به افزایش کیفیت مسابقات ورزشی و بهبود عملکرد ورزشکاران کمک کند و یک محیط حمایتی فراهم کند.

جدول ۵. مقوله اصلی، فرعی و زیر مقوله مربوط به عوامل روانشناختی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	زیر مقوله
عوامل روانشناختی	رشد شناختی	۱. تأثیر رشد شناختی بر تصمیم گیری های نوجوانان و جوانان در ورزش
		۲. چالش های شناختی خاص دوران نوجوانی که منجر به بزهکاری می شود
		۳. تأثیر هیجانات مثبت و منفی بر رفتارهای ورزشی
	گروه همسالان	۴. تمرکز بر عملکرد ورزشی و تصمیم گیری های اخلاقی
		۵. نقش گروه همسالان در شکل دهی رفتارهای بزهکارانه
	انگیزش	۶. نقش انگیزش در عملکرد ورزشی و تمایل به بزهکاری
		۷. تفاوت بین انگیزش درونی و بیرونی و تأثیر آن بر رفتار

همانگونه که در جدول شماره ۵ قابل مشاهده است مقوله اصلی عوامل روانشناختی شامل ۳ مقوله فرعی و ۷ زیرمقوله بوده است.

مقوله اصلی:

عوامل روانشناختی

رشد شناختی: رشد شناختی در ورزش به فرآیندهایی اطلاق می شود که از طریق فعالیت های ورزشی و بدنی، توانایی های شناختی و ذهنی فرد را تقویت می کند. "بعضی افراد هیجانی هستند و به راحتی دست به کارهای اشتباه می زنند و در تصمیم گیری ها عجولانه و به گونه ای تعصبانه و خودسرانه عمل می کنند و به عواقب آن کمتر توجه می کنند که این موارد در نوجوانان شایع تر است" (م۷). رشد شناختی در ورزش نه تنها شامل بهبود عملکرد فیزیکی است بلکه تأثیرات عمیقی بر روی توانایی های ذهنی افراد دارد. از طریق ایجاد برنامه های ورزشی منظم و متنوع، افراد می توانند از مزایای شناختی ورزش بهره مند شوند و کیفیت زندگی خود را ارتقاء دهند.

گروه همسالان: تأثیر گروه همسالان در ورزش یکی از جنبه های مهم اجتماعی و روانی فعالیت های ورزشی است که می تواند تأثیرات مثبت و منفی بر روی افراد، به ویژه کودکان و نوجوانان، داشته باشد. "نوجوانان اصولاً دوستان و هم کلاسی های زیادی دارند و به راحتی در تصمیم گیری ها و رفتارهای یکدیگر اثر می گذارند و مشوق یکدیگر بخصوص در انجام کارهای بزهکارانه هستند" (م۴). گروه همسالان نقش مهمی در شکل دهی به تجربیات ورزشی افراد دارد. با ایجاد محیط های

حمایتی و مثبت در ورزش، می‌توان از تأثیرات مثبت این گروه‌ها بهره‌برداری کرد و به رشد شخصیتی و اجتماعی ورزشکاران کمک نمود.

انگیزش: انگیزش در ورزش یکی از عوامل کلیدی است که می‌تواند تأثیر عمیقی بر عملکرد ورزشکاران و موفقیت‌های آن‌ها داشته باشد. "انگیزه به این که حتما باید به هر صورت قهرمان شد و برای رسیدن به قهرمانی روش رسیدن مهم نیست به اصطلاح هدف وسیله را توجیه می‌کند و همچنین انگیزه ورزشکار برای رسیدن به پاداش یا مدال یا سطح توقعی که دیگران از او دارند" (م ۲). درک درستی از انگیزه می‌تواند به مربیان و ورزشکاران کمک کند تا روش‌های مؤثرتری برای افزایش انگیزش و عملکرد ورزشی پیدا کنند و نه تنها از ورزش کردن لذت ببرند بلکه می‌تواند به پایداری و موفقیت بلندمدت نیز منجر گردد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به بررسی عوامل بزهکاری در جوانان و نوجوانان در ورزش پرداخته است، بدین منظور از روش تحلیل مضمون یا تحلیل تم استفاده گردید، نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، جستجوی کتابخانه‌ای و جستجوی اینترنتی منجر به استخراج ۴ مقوله اصلی با عناوین برنامه‌های تعامل و ارتباط موثر، برنامه‌های ورزشی موثر، چالش‌ها و موانع و عوامل روانشناختی و ۱۰ مقوله فرعی و ۴۸ زیر مقوله به منظور عوامل بزهکاری نوجوانان و جوانان در ورزش گردید.

براساس این تحقیق مهمترین عوامل که می‌تواند سبب بزهکاری در جوانان و بویژه نوجوانان شود شرایط خانوادگی و نقش همسالان است پس برای این که بتوانیم بزهکاری را کاهش دهیم باید به ریشه پردازییم و از خانواده‌ها و محلات و گروه همسالان شروع کنیم تا به سطح جامعه برسیم و برای این کار می‌توانیم با آموزش برنامه‌های لازم برای افزایش آگاهی نسبت به بزهکاری در ورزش و کمک گرفتن از والدین و تشویق کردن آن‌ها برای شرکت در مکان‌های ورزشی با نوجوانان و فرزندان‌شان هم به آن‌ها انگیزه لازم را برای اهمیت به ورزش را بدهند و هم سبب کنترل بهتر آن‌ها و دور نگه داشتن از بزهکاری شوند.

Reference:

- Akbar Alivardi Nia, & Mehr, V. A. (2008). Sport activities and delinquency: an empirical test of Hirschi's social bond theory. *Kinesiology and Sport*, 12(6), 133–141.
- Bronikowska, M., & Korcz, A. (2020). The Role of Sports Practice in Young Adolescent Development of Moral Competence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 5324(17), 1–13.
- Carrasco Páez, L., & Martínez-Díaz, I. C. (2021). Training vs. Competition in Sport: State Anxiety and Response of Stress Hormones in Young Swimmers. *Journal of Human Kinetics*, 80(1), 103–112. <https://doi.org/10.2478/hukin-2021-0087>
- Catapano, P., Cipolla, S., De Rosa, C., Milano, S., Vozza, D., Guadagno, D., Perris, F., Sampogna, G., & Fiorillo, A. (2024). Is There a Relationship between Psychotic Disorders and the Radicalization Process? A Systematic Review. *Medicina (Lithuania)*, 60(6), 1–16. <https://doi.org/10.3390/medicina60060926>
- Chen, X., & Jiang, X. (2020). Children's immigrant generational status and delinquency: The mediating effects of friendship networks. *Social Science Research*, 90, 102444. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2020.102444>
- Fernandez, P. E., & Currier, J. M. (2024). Exploring the role of moral injury outcomes in intimate relationship functioning among U.S. combat veterans. *Psychological Trauma : Theory, Research, Practice and Policy*, 16(7), 1229–1232. <https://doi.org/10.1037/tra0001553>
- Heynen, E., Hoogsteder, L., van Vugt, E., Schalkwijk, F., Stams, G.-J., & Assink, M. (2023). Effectiveness of Moral Developmental Interventions for Youth Engaged in Delinquent Behavior: A Meta-Analysis. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 22. <https://doi.org/10.1177/0306624X231172648>
- Islam Islmei Azad, Masoud Imanzadeh, Mehrdad Moharamzadeh, N. A. kohan. (2023). Evaluating the ethical culture model among football spectators of Iran Premier League. *Iranian Journal of Political Sociology*, 26, 1246–1264.
- Kuek, J. H. L., Raeburn, T., Chow, M. Y. Z., & Wand, T. (2023). Lived experiences of mental health conditions in Singapore: A constructivist grounded theory study. *The International Journal of Social Psychiatry*, 69(3), 735–743. <https://doi.org/10.1177/00207640221135111>
- Li, Y., Zheng, J., Li, F., Jin, X., & Xu, C. (2017). Assessment of municipal infrastructure development and its critical influencing factors in urban China : A FA and STIRPAT approach. *Municipal Infrastructure Development in Urban China*, 1–14.
- Menesh, M. H. E., & Masoumi, M. (2023). Sociological study of factors affecting the incidence of abnormal behavior among football spectators. *Social Research Quarterly*, 14(4), 85–114.
- Shafiee, S. A., Vedadhir, A., & Razaghi, E. (2023). Ups and downs of addiction harm reduction in Iran : key insights and implications for harm reduction policy and policing. *Harm Reduction Journal*, 20(8), 1–8. <https://doi.org/10.1186/s12954-022-00719-0>

- Spruit, A., Kavussanu, M., Smit, T., & Ijntema, M. (2019). The Relationship between Moral Climate of Sports and the Moral Behavior of Young Athletes : A Multilevel Meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 48(2), 228–242. <https://doi.org/10.1007/s10964-018-0968-5>
- Spruit, A., Put, C. Van Der, Vugt, E. Van, & Stams, G. J. (2018). Predictors of Intervention Success in a Sports-Based Program for Adolescents at Risk of Juvenile Delinquency. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(6), 1535–1555. <https://doi.org/10.1177/0306624X17698055>
- Spruit, A., Vugt, E. Van, Put, C. Van Der, & Stouwe, T. Van Der. (2016). Sports Participation and Juvenile Delinquency : A Meta-Analytic Review. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(4), 655–671. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0389-7>
- Vacheron, M.-N., Veyrat-Masson, H., & Wehbe, E. (2017). [What support of young presenting a first psychotic episode, when schooling is being challenged?]. *L'Encephale*, 43(6), 570–576. <https://doi.org/10.1016/j.encep.2017.10.001>
- Walters, G. D. (2023). Cognitive-behavioral reciprocity: Testing the bidirectional relationship between antisocial cognition and delinquency. *Law and Human Behavior*, 47(6), 654–665. <https://doi.org/10.1037/lhb0000549>
- Wang, X., Dong, J.-Y., Shirai, K., Yamagishi, K., Kokubo, Y., Saito, I., Yatsuya, H., Iso, H., Tsugane, S., & Sawada, N. (2021). Having hobbies and the risk of cardiovascular disease incidence: A Japan public health center-based study. *Atherosclerosis*, 335, 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.atherosclerosis.2021.09.002>
- Xu, S., Yu, J., & Hu, Y. (2023). Formation mechanism and prediction model of juvenile delinquency. *Frontiers in Psychology*, 14, 1–11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1087368>
- Zakaria, E., Kamarudin, N. N., Mohamad, Z. S., Suzuki, M., Rathakrishnan, B., Singh, S. S. B., Rahman, Z. A., Sabramani, V., Shaari, A. H., & Kamaluddin, M. R. (2022). The Role of Family Life and the Influence of Peer Pressure on Delinquency: Qualitative Evidence from Malaysia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 1–14. <https://doi.org/10.3390/ijerph19137846>
- Zhou, X., Zhang, M., Li, B., & Ma, S. (2024). Cross-lagged analysis of social support, physical activity behavior, and family relationships among university students. *Frontiers in Psychology*, 15, 1–16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1439252>